Sprawozdanie z wdrażania

Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020

za rok 2020

Spis treści

1. Identyfikacja sprawozdania rocznego z wdrażania 3

2. Przegląd wdrażania programu operacyjnego 4

3. Wdrażanie osi priorytetowej (art. 50 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013) 7

3.1 Przegląd wdrażania 7

3.2 Wspólne wskaźniki i wskaźniki specyficzne dla programu 17

3.3 Cele pośrednie i końcowe określone w ramach wykonania (art. 50 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013) 17

3.4 Dane finansowe 17

4. Podsumowanie przeprowadzonych ewaluacji 17

5. Informacje na temat wdrażania Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych, w stosownych przypadkach (art. 19 ust. 2 i 4 rozporządzenia (UE) nr 1304/2013) 20

6. Kwestie mające wpływ na wykonanie i podjęte działania (art. 50 ust.2 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013) 20

7. Streszczenie podawane do wiadomości publicznej (art. 50 ust. 9 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013) 22

8. Sprawozdanie z wdrażania instrumentów finansowych (art. 46 rozporządzenia (ue) nr 1303/2013) 22

9. Działania podjęte w celu spełnienia warunków wstępnych (art. 50 ust. 2 i 4 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013), w przypadku gdy mające zastosowanie warunki wstępne nie zostały spełnione w momencie przyjmowania PO 22

10. Postępy w przygotowaniu i wdrażanie dużych projektów i wspólnych planów działania (art. 101 lit. h) i art. 111 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013) 23

10.1 Duże projekty 23

10.2 Wspólne plany działania 24

11. Dodatkowe informacje, które można dołączyć, w zależności od treści i celów programu operacyjnego (art. 111 ust. 4 akapit drugi lit. A), b), c), d), g) i h) rozporządzenia (ue) nr 1303/2013) 24

11.1 Wkład w strategie makroregionalne i strategie morskie 24

1. Identyfikacja sprawozdania rocznego z wdrażania

CCI	2014PL16M1OP001
Nazwa programu	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020
Wersja	2020.0
Rok sprawozdawczy	2020
Data zatwierdzenia sprawozdania przez Komitet Monitorujący	2021-05-10

2. Przegląd wdrażania programu operacyjnego

System realizacji Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020

a) Program Operacyjny

Największym od lat wyzwaniem, z jakim musieliśmy się zmierzyć w roku 2020, była światowa pandemia COVID-19. Jedną z kluczowych kwestii w kontekście Programu Infrastruktura i Środowisko jest udział w zapewnieniu bezpieczeństwa zdrowotnego Polaków. Dzięki szybkiej i sprawnej komunikacji roboczej z KE możliwe stało się przygotowanie zestawu niezbędnych zmian w programie, odzwierciedlających najpilniejsze potrzeby związane z walką z pandemią. Uzupełniono zakres wsparcia programu oraz listę podmiotów uprawnionych do dofinansowania. W wyniku pierwszej zmiany POIiŚ, z puli środków niezakontraktowanych przesunęliśmy 550 mln zł (127,5 mln euro) środków z EFRR do IX osi priorytetowej. Zmiana została zatwierdzona decyzją KE z 17 lipca 2020 roku. Druga zmiana „covidowa", polegająca na przesunięciu w ramach POIiŚ dodatkowych 300 mln zł (68,1 mln euro) dofinansowania UE do sektora zdrowia, została zatwierdzona przez KE decyzją z 13 października 2020 roku.

W czerwcu 2020 roku Komisja zaakceptowała aktualizację zapisów programu po przeglądzie śródokresowym. Główne zmiany programu polegały na:

- urealnieniu wartości docelowych wskaźników wykonania rzeczowego[1];
- uzupełnieniu beneficjentów pomocy technicznej POIiŚ o Wojewódzkich Konserwatorów Zabytków oraz Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, jako organu koordynującego i nadzorującego działania Wojewódzkich Konserwatorów Zabytków;
- aktualizacji *Wykazu dużych projektów*.

W lutym 2020 roku przesłaliśmy do KE zmieniony *Wykaz dużych projektów*. Szczegółowe informacje w tym zakresie są opisane w punkcie 10.1.

b) Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych

W okresie sprawozdawczym Szczegółowy opis osi priorytetowych Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 był 9-krotnie aktualizowany. Zmiany wynikały z konieczności wsparcia systemu ochrony zdrowia, wprowadzenia do SZOOP zapisów wynikających z zatwierdzenia przez KE kolejnych wersji programu, rozszerzenia katalogu beneficjentów, dotyczyły również *Kryteriów wyboru projektów* i aktualizacji *Wykazu projektów zidentyfikowanych* i miały na celu bieżące zarządzanie alokacją.

c) Opis Funkcji i Procedur, Instrukcje Wykonawcze

W roku 2020 trzykrotnie aktualizowany był Opis Funkcji i Procedur dla POIiŚ 2014-2020. Aktualizacje wynikały głównie ze zmiany struktur organizacyjnych instytucji realizujących POIiŚ oraz powierzenia Ministrowi Klimatu funkcji Instytucji Pośredniczącej POIiŚ w sektorze energetyka, w miejsce Ministra Aktywów Państwowych.

W marcu i wrześniu 2020 roku aktualizowana była Instrukcja Wykonawcza IZ POIiŚ 2014-2020, opracowany został również suplement dotyczący tymczasowych rozwiązań stosowanych w DPI w czasie wykonywania pracy zdalnej.

[1] Wartości docelowe dla 63 wskaźników zostały podniesione, dla 13 obniżone, wprowadziliśmy również 3 zmiany porządkujące. Najważniejszymi czynnikami uwzględnionymi w proponowanych rekalkulacjach wartości docelowych były: stan wdrażania oraz analizy wewnętrzne wspomagane przez wyniki prac zewnętrznych ekspertów dokonujących ewaluacji mid-term.

d) Kryteria wyboru projektów

W okresie sprawozdawczym przyjmowane i aktualizowane przez Komitet Monitorujący POIiŚ 2014-2020 były kolejne kryteria wyboru projektów.

e) Prace nad przygotowaniem/zmianą programów pomocowych

Większość prac nad rozporządzeniami regulującymi kwestie pomocy publicznej zakończyła się w poprzednich okresach sprawozdawczych. Notyfikowane w 2020 roku *rozporządzenie Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 23 stycznia 2020 r. w sprawie pomocy publicznej na realizację projektów w zakresie zmniejszenia emisji hałasu przez wagony towarowe w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020* weszło w życie 7 lutego 2020 roku.

9 listopada 2020 r. Komisja Europejska zarejestrowała przedłużenie pięciu programów pomocowych w sektorze energetyka POIiŚ 2014-2020, w związku z wydłużeniem obowiązywania rozporządzenia nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187/1 z 26.6.2014). Wydłużono również okres obowiązywania zwiększonej intensywności pomocy na terenie poszczególnych województw w trzech z tych programów pomocowych (w zakresie wysokosprawnej kogeneracji, efektywności energetycznej oraz OZE), zawierających przepisy dotyczące tzw. „bonusów regionalnych".

Analiza postępu rzeczowego i finansowego

Do końca 2020 roku:

- ogłosiliśmy **100 konkursów** we wszystkich wspieranych w programie sektorach na kwotę dofinansowania w wysokości ok. **8,3 mld euro**[2] **(ok. 30% alokacji);**
- na ***Wykazie projektów zidentyfikowanych*** *przez właściwe instytucje* ***w ramach trybu pozakonkursowego***, obowiązującym na koniec 2020 roku, znajdowało się **728 projektów** z **szacunkową kwotą dofinansowania UE wynoszącą 19,9 mld euro (ok. 73% alokacji)**;
- podpisaliśmy **2 643 umowy o dofinansowanie** na kwotę wsparcia UE **24,2 mld euro (88,4% alokacji)** – w tym 705 umów na kwotę dofinansowania UE wynoszącą 17,9 mld euro z trybu pozakonkursowego i 40 umów na kwotę dofinansowania UE 150 mln euro z trybu nadzwyczajnego;
- beneficjenci złożyli **wnioski o płatność** na kwotę ponad **22,2 mld euro**, z czego kwota dofinansowania UE wyniosła **14,6 mld euro (53,1% alokacji)**;
- do Komisji przesłaliśmy **deklaracje wydatków** na kwotę **wydatków kwalifikowanych ponad 19 mld euro**, kwota **wnioskowana do Komisji Europejskiej to 16,6 mld euro (60,7% alokacji)**.

Rozkład projektów, dla których zostały podpisane umowy o dofinansowanie, kształtuje się następująco:

- wg rodzajów działalności gospodarczej:

Umowy o najwyższej wartości dofinansowania UE zostały zawarte w ramach kategorii *Transport i składowanie* – 16,8 mld euro, następnie *Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją* – 2,1 mld euro, *Energia elektryczna...* – 1,9 mld euro.

[2] Wszystkie dane finansowe w Sprawozdaniu są przeliczone po kursie EBC obowiązującym w styczniu 2021 r., tj. 4,5565 PLN/EUR.

Na pozostałe rodzaje działalności gospodarczej (m.in. *Budownictwo*, *Administracja publiczna*, *Opieka zdrowotna*, *Kultura i sztuka*) łącznie przeznaczone zostało 3,4 mld euro.

- wg rodzajów beneficjentów:
  - *organ władzy, administracji rządowej* – 10,5 mld euro;
  - *przedsiębiorstwa* – 8,8 mld euro;
  - *jst* – 3,7 mld euro;
  - *samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej* – 368,5 mln euro;
  - *szkoły, uczelnie, jednostki naukowe* – 212 mln euro;
  - *instytucje gospodarki budżetowej* – 227,3 mln euro;
  - *pozostałe* – 340,8 mln euro.
- rozkład terytorialny udzielonego wsparcia:

Projekty w ramach POIiŚ 2014-2020 są realizowane na terenie wszystkich województw. Umowy o najwyższej wartości zostały podpisane z beneficjentami z województwa mazowieckiego (dofinansowanie UE wynoszące blisko 5 mld euro) i śląskiego (dofinansowanie UE wynoszące 2,6 mld euro).

Biorąc pod uwagę wartość wsparcia środków unijnych w przeliczeniu na mieszkańca, najwięcej środków zostało alokowanych dla województwa zachodniopomorskiego (1 056 euro/mieszkańca), mazowieckiego (914,8 euro/mieszkańca) i warmińsko-mazurskiego (771,5 euro/mieszkańca). Województwem o najniższej kwocie wsparcia jest województwo świętokrzyskie (315,8 euro/mieszkańca).

3. Wdrażanie osi priorytetowej (art. 50 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)

3.1 Przegląd wdrażania

Oś priorytetowa	Kluczowe informacje na temat wdrażania osi priorytetowej w odniesieniu do kluczowych zmian, znaczących problemów i działań podjętych w celu rozwiązania tych problemów
I. Zmniejszenie emisyjności gospodarki	Wdrażanie projektów unijnych w 2020 roku zostało zdominowane przez trudną sytuację spowodowaną pandemią COVID-19. W przypadku projektów inwestycyjnych pojawiły się problemy związane z dostępem do materiałów budowlanych i czasowym wstrzymaniem prac spowodowanym brakami kadrowymi. Kluczowe kwestie mające wpływ na wdrażanie osi priorytetowej w okresie sprawozdawczym zostały opisane w punkcie 6. W 2020 roku ogłoszony został jeden konkurs, prowadzono prace związane z oceną złożonych wniosków o dofinansowanie i monitorowaniem projektów wybranych do wsparcia. Aktualizowany był *Wykaz Projektów Zidentyfikowanych*. Kontynuowano zawieranie umów o dofinansowanie, wnioskowanie o płatności i przekazywanie wniosków o płatność do KE. **Konkursy**: ↳ 39 ogłoszonych naborów (w tym 1 w 2020 roku), budżet naborów: 2 mld euro, 108,6% alokacji. **Wykaz Projektów Zidentyfikowanych**: ↳ 133 projekty, szacowana kwota dofinansowania UE: 672,2 mln euro, 36,8% alokacji. **Umowy o dofinansowanie**: ↳ 788 umów, wartość inwestycji: 3,3 mld euro, dofinansowanie UE: 1,5 mld euro, 82,5% alokacji. ↳ w tym tryb pozakonkursowy: o 131 umów, wartość inwestycji: 1,5 mld euro, dofinansowanie UE: 657,9 mln euro, 36% alokacji. **Wnioski o płatność (poziom beneficjenta)**: ↳ wartość ogółem: 1,3 mld euro, dofinansowanie UE: 643,7 mln euro, 35,2% alokacji. **Wnioski o płatność do KE**: ↳ wydatki kwalifikowalne: 998,3 mln euro, wnioskowana refundacja: 886,1 mln euro, 48,5% alokacji. W kolejnym okresie sprawozdawczym główne prace będą koncentrowały się na wdrażaniu, monitorowaniu i rozliczaniu projektów w celu pełnej realizacji założeń osi priorytetowej. Planowane jest również ogłoszenie dwóch kolejnych konkursów.

Oś priorytetowa	Kluczowe informacje na temat wdrażania osi priorytetowej w odniesieniu do kluczowych zmian, znaczących problemów i działań podjętych w celu rozwiązania tych problemów
II. Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu	Wdrażanie projektów unijnych w 2020 roku zostało zdominowane przez trudną sytuację spowodowaną pandemią COVID-19. Zahamowała ona postęp w realizacji projektów z dużym udziałem działań miękkich, w których bazuje się na dotarciu do odbiorcy, m.in. poprzez imprezy masowe, szkolenia czy edukację bezpośrednią. W projektach inwestycyjnych pojawiły się problemy z dostępem do materiałów budowlanych i czasowym wstrzymaniem prac spowodowanym brakami kadrowymi. Kluczowe kwestie mające wpływ na wdrażanie osi priorytetowej zostały opisane w punkcie 6. W 2020 roku ogłoszony został jeden konkurs. Prowadzono prace związane z oceną wniosków z zakończonych naborów oraz monitorowaniem projektów wybranych do wsparcia. Aktualizowany był *Wykaz Projektów Zidentyfikowanych*. Zawierane były nowe umowy o dofinansowanie, kontynuowane było wnioskowanie o płatności i przekazywanie wniosków o płatność do KE. **Konkursy**: ↳ 38 ogłoszonych naborów (w tym 1 w 2020 roku), budżet naborów: 3,4 mld euro, 97,7% alokacji. **Wykaz Projektów Zidentyfikowanych**: ↳ 48 projektów, szacowana kwota dofinansowania UE: 629,8 mln euro, 18% alokacji. **Umowy o dofinansowanie**: ↳ 834 umowy, wartość inwestycji: 6,3 mld euro, dofinansowanie UE: 3,3 mld euro, 94,8% alokacji. ↳ w tym tryb pozakonkursowy: o 46 umów, wartość inwestycji: 1,1 mld euro, dofinansowanie UE: 646,1 mln euro, 18,4% alokacji. **Wnioski o płatność (poziom beneficjenta)**: ↳ wartość ogółem: 3,1 mld euro, dofinansowanie UE: 1,8 mld euro, 50,5% alokacji. **Wnioski o płatność do KE**: ↳ wydatki kwalifikowalne: 2,3 mld euro, wnioskowana refundacja: 2 mld euro, 58,3% alokacji. W kolejnym okresie główne prace będą koncentrowały się na wdrażaniu, monitorowaniu i rozliczaniu projektów w celu pełnej realizacji założeń osi priorytetowej.

Oś priorytetowa	Kluczowe informacje na temat wdrażania osi priorytetowej w odniesieniu do kluczowych zmian, znaczących problemów i działań podjętych w celu rozwiązania tych problemów
III. Rozwój sieci drogowej TEN-T i transportu multimodalnego	Wdrażanie projektów unijnych w 2020 roku zostało zdominowane przez trudną sytuację spowodowaną pandemią COVID-19. W części realizowanych inwestycji nastąpiło wstrzymanie prac ze względu na brak pracowników budowlanych jak również nieobecność pracowników jednostek realizujących projekty. Kluczowe kwestie mające wpływ na wdrażanie osi priorytetowej w okresie sprawozdawczym zostały opisane w punkcie 6. W okresie sprawozdawczym prowadzone były prace związane z aktualizacją *Wykazu Projektów Zidentyfikowanych,* kontynuowane było również monitorowanie projektów. Trwała ocena składanych wniosków i proces podpisywania umów o dofinansowanie oraz wnioskowania o płatności i przekazywania wniosków o płatność do KE. **Konkursy**: ↳ 1 ogłoszony nabór, budżet naboru: 219,5 mln euro, 2,3% alokacji. **Wykaz Projektów Zidentyfikowanych**: ↳ 103 projekty, szacowana kwota dofinansowania UE: 9,2 mld euro, 96,9% alokacji. **Umowy o dofinansowanie**: ↳ 123 umowy, wartość inwestycji: 16,9 mld euro, dofinansowanie UE: 8,3 mld euro, 87,3% alokacji. ↳ w tym tryb pozakonkursowy: ○ 90 umów, wartość inwestycji: 16,3 mld euro, dofinansowanie UE: 8 mld euro, 84,5% alokacji. **Wnioski o płatność (poziom beneficjenta)**: ↳ wartość ogółem: 8,1 mld euro, dofinansowanie UE: 6,2 mld euro, 65,2% alokacji. **Wnioski o płatność do KE**: ↳ wydatki kwalifikowalne: 7,6 mld euro, wnioskowana refundacja: 6,6 mld euro, 69,9% alokacji. W kolejnym okresie sprawozdawczym główne prace będą koncentrowały się na wdrażaniu, monitorowaniu i rozliczaniu projektów w celu pełnej realizacji założeń osi priorytetowej.

Oś priorytetowa	Kluczowe informacje na temat wdrażania osi priorytetowej w odniesieniu do kluczowych zmian, znaczących problemów i działań podjętych w celu rozwiązania tych problemów
IV. Infrastruktura drogowa dla miast	Wdrażanie projektów unijnych w 2020 roku zostało zdominowane przez trudną sytuację spowodowaną pandemią COVID-19. W części realizowanych inwestycji nastąpiło wstrzymanie prac ze względu na brak pracowników budowlanych jak również nieobecność pracowników jednostek realizujących projekty. Kluczowe kwestie mające wpływ na wdrażanie osi priorytetowej w okresie sprawozdawczym zostały opisane w punkcie 6. W okresie sprawozdawczym prowadzone były prace związane z aktualizacją *Wykazu Projektów Zidentyfikowanych,* kontynuowano monitorowanie projektów, trwała ocena złożonych aplikacji i proces podpisywania umów o dofinansowanie oraz wnioskowania o płatności i przekazywania wniosków o płatność do KE. **Konkursy**: ↳ 2 ogłoszone nabory, budżet naborów: 1,1 mld euro, 38,9% alokacji. **Wykaz Projektów Zidentyfikowanych**: ↳ 40 projektów, szacowana kwota dofinansowania UE: 2,1 mld euro, 75,5% alokacji. **Umowy o dofinansowanie**: ↳ 59 umów, wartość inwestycji: 4 mld euro, dofinansowanie UE: 2,4 mld euro, 83,3% alokacji. ↳ w tym tryb pozakonkursowy: o 27 umów, wartość inwestycji: 2,9 mld euro, dofinansowanie UE: 1,6 mld euro, 55,1% alokacji. **Wnioski o płatność (poziom beneficjenta)**: ↳ wartość ogółem: 2,3 mld euro, dofinansowanie UE: 1,7 mld euro, 60,3% alokacji. **Wnioski o płatność do KE**: ↳ wydatki kwalifikowalne: 2,1 mld euro, wnioskowana refundacja: 1,8 mld euro, 64,8% alokacji. W kolejnym okresie sprawozdawczym główne prace będą koncentrowały się na wdrażaniu, monitorowaniu i rozliczaniu projektów w celu pełnej realizacji założeń osi priorytetowej.

Oś priorytetowa	Kluczowe informacje na temat wdrażania osi priorytetowej w odniesieniu do kluczowych zmian, znaczących problemów i działań podjętych w celu rozwiązania tych problemów
V. Rozwój transportu kolejowego w Polsce	Wdrażanie projektów unijnych w 2020 roku zostało zdominowane przez trudną sytuację spowodowaną pandemią COVID-19. W części realizowanych inwestycji nastąpiło wstrzymanie prac ze względu na brak pracowników budowlanych, jak również nieobecność pracowników jednostek realizujących projekty. Pandemia miała negatywny wpływ na projekty taborowe i dworcowe, nastąpiły m.in. opóźnienia w realizacji umów z wykonawcami oraz wydłużenie procedowania decyzji administracyjnych. Kluczowe kwestie mające wpływ na wdrażanie osi priorytetowej zostały opisane w punkcie 6. W okresie sprawozdawczym prowadzono prace związane z aktualizacją *Wykazu Projektów Zidentyfikowanych,* kontynuowane było monitorowanie projektów, trwała ocena złożonych aplikacji i proces podpisywania umów o dofinansowanie oraz wnioskowania o płatności i przekazywania wniosków o płatność do KE. **Konkursy**: ↳ 4 ogłoszone nabory, budżet naborów: 792,3 mln euro, 15,8% alokacji. **Wykaz Projektów Zidentyfikowanych**: ↳ 62 projekty, szacowana kwota dofinansowania UE: 4 mld euro, 80,2% alokacji. **Umowy o dofinansowanie**: ↳ 73 umowy, wartość inwestycji: 7,9 mld euro, dofinansowanie UE: 4,4 mld euro, 88,2% alokacji. ↳ w tym tryb pozakonkursowy: o 54 umowy, wartość inwestycji: 6,2 mld euro, dofinansowanie UE: 3,7 mld euro, 73,5% alokacji. **Wnioski o płatność (poziom beneficjenta)**: ↳ wartość ogółem: 3,4 mld euro, dofinansowanie UE: 1,9 mld euro, 38,8% alokacji. **Wnioski o płatność do KE**: ↳ wydatki kwalifikowalne: 2,6 mld euro, wnioskowana refundacja: 2,2 mld euro, 44,9% alokacji. W kolejnym okresie sprawozdawczym główne prace będą koncentrowały się na wdrażaniu, monitorowaniu i rozliczaniu projektów w celu pełnej realizacji założeń osi priorytetowej. Planowane jest również ogłoszenie konkursu.

Oś priorytetowa	Kluczowe informacje na temat wdrażania osi priorytetowej w odniesieniu do kluczowych zmian, znaczących problemów i działań podjętych w celu rozwiązania tych problemów
VI. Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w miastach	Wdrażanie projektów w 2020 roku zostało zdominowane przez trudną sytuację spowodowaną pandemią COVID-19. Pojawiły się opóźnienia w realizacji projektów wynikające z ograniczonego dostępu do materiałów budowlanych i braków kadrowych. Kluczowe kwestie mające wpływ na wdrażanie osi opisano w punkcie 6. W 2020 roku trwały prace związane z aktualizacją *Wykazu Projektów Zidentyfikowanych,* podpisywane były umowy o dofinansowanie, kontynuowano wnioskowanie o płatności i przekazywanie wniosków o płatność do KE. W grudniu 2020 r. zawarto aneksy dla 2 projektów, w których dofinansowanie UE w wysokości 25,2 tys. euro przeznaczono na działania łagodzące skutki epidemii, związane z realizowanym zakresem rzeczowym projektu (mycie i dezynfekcja taboru oraz infrastruktury transportu miejskiego, środki ochrony osobistej pracowników). **Konkursy**: ↳ 1 ogłoszony nabór, budżet naborów: 101 mln euro, 4,4% alokacji. **Wykaz Projektów Zidentyfikowanych**: ↳ 45 projektów, szacowana kwota dofinansowania UE: 2 mld euro, 88,7% alokacji. **Umowy o dofinansowanie**: ↳ 58 umów, wartość inwestycji: 4 mld euro, dofinansowanie UE: 2,1 mld euro, 93,5% alokacji. ↳ w tym tryb pozakonkursowy: o 45 umów, wartość inwestycji: 3,9 mld euro, dofinansowanie UE: 2 mld euro, 89,1% alokacji. **Wnioski o płatność (poziom beneficjenta)**: ↳ wartość ogółem: 1,7 mld euro, dofinansowanie UE: 975,4 mln euro, 42,8% alokacji. **Wnioski o płatność do KE**: ↳ wydatki kwalifikowalne: 1,4 mld euro, wnioskowana refundacja: 1,3 mld euro, 56,3% alokacji. W kolejnym okresie sprawozdawczym główne prace będą koncentrowały się na wdrażaniu, monitorowaniu i rozliczaniu projektów w celu pełnej realizacji założeń osi priorytetowej.

Oś priorytetowa	Kluczowe informacje na temat wdrażania osi priorytetowej w odniesieniu do kluczowych zmian, znaczących problemów i działań podjętych w celu rozwiązania tych problemów
VII. Poprawa bezpieczeństwa energetycznego	Podobnie jak w przypadku innych osi priorytetowych pandemia COVID-19 miała negatywny wpływ na wdrażanie VII osi priorytetowej. W przypadku projektów dotyczących budowy gazociągów ograniczone kontakty osobiste z właścicielami nieruchomości znacznie utrudniają i wydłużają proces negocjacji. Występują braki kadrowe, utrudnienia w dostawie materiałów budowlanych czy wydłużenie procedur i postępowań administracyjnych. Kluczowe kwestie mające wpływ na wdrażanie osi priorytetowej w okresie sprawozdawczym zostały opisane w punkcie 6. W okresie sprawozdawczym trwały prace związane z aktualizacją *Wykazu Projektów Zidentyfikowanych,* oceną wniosków oraz zawieraniem umów o dofinansowanie, a także wnioskowaniem o płatności i przekazywaniem wniosków o płatność do KE. **Wykaz Projektów Zidentyfikowanych**: ↳ 61 projektów, szacowana kwota dofinansowania UE: 926,3 mln euro, 92,6% alokacji. **Umowy o dofinansowanie**: ↳ 61 umów, wszystkie z trybu pozakonkursowego, wartość inwestycji: 2,7 mld euro, dofinansowanie UE: 936,8 mln euro, 93,7% alokacji. **Wnioski o płatność (poziom beneficjenta)**: ↳ wartość ogółem: 1,1 mld euro, dofinansowanie UE: 472,8 mln euro, 47,3% alokacji. **Wnioski o płatność do KE**: ↳ wydatki kwalifikowalne: 809,2 mln euro, wnioskowana refundacja: 707,6 mln euro, 70,8% alokacji. W kolejnym okresie sprawozdawczym główne prace będą koncentrowały się na wdrażaniu, monitorowaniu i rozliczaniu projektów w celu pełnej realizacji założeń osi priorytetowej.

Oś priorytetowa	Kluczowe informacje na temat wdrażania osi priorytetowej w odniesieniu do kluczowych zmian, znaczących problemów i działań podjętych w celu rozwiązania tych problemów
VIII. Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury	W związku ze stanem pandemii COVID-19 na terenie kraju wystąpiły długotrwałe ograniczenia w funkcjonowaniu podmiotów sektora kultury. Dostosowując się do obecnej sytuacji część beneficjentów rozszerzyła działalność on-line (wirtualne warsztaty, lekcje muzealne, zwiedzanie, wydarzenia). Kluczowe kwestie mające wpływ na wdrażanie osi priorytetowej zostały opisane w punkcie 6. W 2020 roku trwały prace nad wnioskowaniem beneficjentów o płatności i przekazywaniem wniosków o płatność do KE. W związku z występującą wolną alokacją IP podjęła decyzję o realizacji projektów znajdujących się na konkursowej liście rezerwowej. Ocena merytoryczna wniosków o dofinansowanie została zakończona na początku 2021 roku (dwa projekty uzyskały pozytywną ocenę). **Konkursy**: ↳ 5 ogłoszonych naborów, budżet naborów: 393,7 mln euro, 84,3% alokacji. **Wykaz Projektów Zidentyfikowanych**: ↳ 6 projektów, szacowana kwota dofinansowania UE: 22,5 mln euro, 4,8% alokacji. **Umowy o dofinansowanie**: ↳ 143 umowy, wartość inwestycji: 666,3 mln euro, dofinansowanie UE: 436,5 mln euro, 93,4% alokacji. ↳ w tym tryb pozakonkursowy: o 6 umów, wartość inwestycji: 26,5 mln euro, dofinansowanie UE: 22,5 mln euro, 4,8% alokacji. **Wnioski o płatność (poziom beneficjenta)**: ↳ wartość ogółem: 409,8 mln euro, dofinansowanie UE: 278,8 mln euro, 59,7% alokacji. **Wnioski o płatność do KE**: ↳ wydatki kwalifikowalne: 403,5 mln euro, wnioskowana refundacja: 350,2 mln euro, 74,9% alokacji. W kolejnym okresie sprawozdawczym główne prace będą koncentrowały się na wdrażaniu, monitorowaniu i rozliczaniu projektów w celu pełnej realizacji założeń osi priorytetowej.

Oś priorytetowa	Kluczowe informacje na temat wdrażania osi priorytetowej w odniesieniu do kluczowych zmian, znaczących problemów i działań podjętych w celu rozwiązania tych problemów
IX. Wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia	Jednym z kluczowych wyzwań i zadań w sektorze zdrowia była sprawna kontraktacja i realizacja projektów mających na celu zapobieganie, przeciwdziałanie i zwalczanie COVID-19 oraz innych chorób zakaźnych. **Pula środków finansowych** pozostających do dyspozycji **zwiększyła się aż o 850 mln zł** (195,6 mln euro). Wypracowano koncepcję ich wydatkowania poprzez wskazanie obszarów wymagających inwestycji wzmacniających system ochrony zdrowia, jak również rozszerzono katalog beneficjentów. Dodatkową alokację udało się znacznym stopniu zagospodarować już w 2020 roku. Kluczowe kwestie mające wpływ na wdrażanie osi priorytetowej zostały opisane w punkcie 6. **Konkursy**: ↳ 10 ogłoszonych naborów, budżet naborów: 243,4 mln euro, 36,7% alokacji. **Wykaz Projektów Zidentyfikowanych**: ↳ 218 projektów, szacowana kwota dofinansowania UE: 185,2 mln euro, 27,9% alokacji. **Umowy o dofinansowanie**: ↳ 471 umów, wartość inwestycji: 880,2 mln euro, dofinansowanie UE: 580,8 mln euro, 87,5% alokacji. ↳ w tym tryb pozakonkursowy: o 212 umów, wartość inwestycji: 349,3 mln euro, dofinansowanie UE: 175 mln euro, 26,4% alokacji; ↳ w tym tryb nadzwyczajny: o 40 umów, wartość inwestycji: 177,5 mln euro, dofinansowanie UE: 150 mln euro, 22,6% alokacji; **Wnioski o płatność (poziom beneficjenta)**: ↳ wartość ogółem: 612,2 mln euro, dofinansowanie UE: 417,5 mln euro, 62,9% alokacji. **Wnioski o płatność do KE**: ↳ wydatki kwalifikowalne: 541,97 mln euro, wnioskowana refundacja: 475,9 mln euro, 71,7% alokacji. W kolejnym okresie sprawozdawczym główne prace będą koncentrowały się na zagospodarowaniu pozostałej kwoty środków przeznaczonych na walkę z COVID-19, jak również wdrażaniu, monitorowaniu i rozliczaniu projektów w celu pełnej realizacji założeń osi priorytetowej.

Oś priorytetowa	Kluczowe informacje na temat wdrażania osi priorytetowej w odniesieniu do kluczowych zmian, znaczących problemów i działań podjętych w celu rozwiązania tych problemów
X Pomoc Techniczna	W 2020 r. IZ POIiŚ kontynuowała proces realizacji zawartych umów o dofinansowanie na lata 2019-2020, rozliczania wniosków o płatność i przekazywania wniosków do KE. W IV kwartale 2020 r. zaktualizowano *Podręcznik wdrażania dla beneficjentów X osi priorytetowej - Pomoc Techniczna w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020*. IZ podzieliła środki PT pomiędzy poszczególne sektory/IZ/GUNB/GKZ. Informacja w zakresie przyznanej alokacji została przekazana do ww. instytucji. Wsparcie w ramach X osi priorytetowej udzielane będzie instytucjom uczestniczącym w systemie realizacji programu, tj. IZ, IP oraz IW, a także GDDKiA, PKP PLK S.A., GUNB i WINB oraz nowemu beneficjentowi GKZ i WKZ. Generalny Konserwator Zabytku (GKZ) - wraz z podmiotami upoważnionymi - Wojewódzkimi Konserwatorami Zabytków (WKZ) realizować będzie sprawy związane z nadzorem nad pracami prowadzonymi przy obiektach zabytkowych dedykowanych obszarowi kultury. W grudniu 2020 r. rozpoczęły się prace nad przygotowaniem zmiany programu w celu zaimplementowania środków z REACT-EU. Zgodnie ze stanowiskiem KE pomoc techniczna REACT EU będzie rozliczana w oparciu o koszty rzeczywiste. **Umowy o dofinansowanie**: ↳ 33 umowy, wszystkie z trybu pozakonkursowego, wartość projektów ogółem: 219 mln euro, dofinansowanie UE: 186 mln euro, 56,9% alokacji. **Wnioski o płatność (poziom beneficjenta)**: ↳ wartość ogółem: 188,1 mln euro, dofinansowanie UE: 154,6 mln euro, 47,3% alokacji. **Wnioski o płatność do KE**: ↳ wydatki kwalifikowalne: 201,9 mln euro, wnioskowana refundacja: 174,5 mln euro, 53,4% alokacji. W kolejnym okresie sprawozdawczym główne prace będą koncentrowały się na wdrażaniu, monitorowaniu i rozliczaniu projektów w celu pełnej realizacji założeń osi priorytetowej.

3.2 Wspólne wskaźniki i wskaźniki specyficzne dla programu

Dane na temat wspólnych wskaźników oraz wskaźników specyficznych dla programu znajdują się w załączniku nr 1 do *Sprawozdania rocznego z wdrażania Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020*.

3.3 Cele pośrednie i końcowe określone w ramach wykonania (art. 50 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)

Dane na temat celów pośrednich i końcowych wskaźników określonych w ramach wykonania znajdują się w załączniku nr 1 do *Sprawozdania rocznego z wdrażania Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020*.

3.4 Dane finansowe

Informacje finansowe znajdują się w załączniku nr 1 do *Sprawozdania rocznego z wdrażania Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020*.

4. Podsumowanie przeprowadzonych ewaluacji

W roku 2020 zakończono realizację dwóch badań ewaluacyjnych dotyczących oceny wpływu działań podejmowanych w ramach POIiŚ 2014-2020 na realizację celów szczegółowych określonych w programie. Badania dotyczyły II osi priorytetowej Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu oraz V osi priorytetowej Rozwój transportu kolejowego w Polsce. Szczegóły ich wyników opisano w tabeli poniżej.

Raporty końcowe obu badań udostępniono Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej poprzez system SFC2014 oraz opublikowano w Krajowej Bazie Badań Ewaluacyjnych na stronie internetowej http://www.ewaluacja.gov.pl.

W okresie sprawozdawczym wyłoniono także wykonawcę ewaluacji pn. „Ocena wpływu działań podejmowanych w ramach IX Osi Priorytetowej POIiŚ 2014-2020 na poprawę stanu zdrowia społeczeństwa – etap I". Realizację badania zaplanowano na pierwszy kwartał 2021 r. Jego cel to analiza sposobu, w jaki wsparcie oferowane w ramach IX osi POIiŚ 2014–2020 przyczynia się do osiągania celów w zakresie zapewnienia dostępu ludności do infrastruktury ochrony zdrowia oraz poprawy efektywności systemu opieki zdrowotnej. Ewaluacja dostarczy też wiedzy nt. metod i narzędzi badawczych umożliwiających ocenę wpływu interwencji podejmowanych w obszarze zdrowia.

Dodatkowo, w 2020 roku projekty VIII osi POIiŚ 2014-2020 zostały objęte ewaluacją przeprowadzoną na zlecenie Krajowej Jednostki Ewaluacji. Było to badanie pn. „Efekty polityki spójności w obszarze kultury. Identyfikacja mechanizmów wpływu na rozwój społeczno-gospodarczy, istotnych z punktu widzenia warunków wsparcia kultury w perspektywie polityki spójności 2021-2027." Celem badania było podsumowanie efektów osiągniętych w ramach polityki spójności w latach 2007-2013 i 2014-2020 w obszarze kultury oraz identyfikacja i analiza dobrych praktyk oddziaływania społeczno-gospodarczego projektów z zakresu kultury. Badanie służyło też sformułowaniu wniosków i rekomendacji dotyczących dalszego wsparcia kultury w perspektywie UE 2021-2027.

Lp.	Nazwa	Fundusz	Od miesiąca	Od roku	Do miesiąca	Do roku	Rodzaj oceny	Cel tematyczny	Temat	Ustalenia
1.	Ocena wpływu działań podejmowanych w II osi priorytetowej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 na realizację celów szczegółowych tej osi	FS	11	2019	04	2020	wpływ	06	Środowisko	Badanie umożliwiło wypracowanie propozycji metodyki oceny wpływu dla II osi POIiŚ 2014-2020. W badaniu dokonano pilotażu proponowanej metodyki oceny wpływu na próbie projektów. Opracowano również szeroki zbiór materiałów pomocniczych i narzędzi wspomagających tę ocenę. Metodykę planuje się wykorzystać w ramach oceny ex-post II osi w latach 2022-2023. Zaproponowany schemat oceny opiera się na studiach przypadków, ankietach i wywiadach. Uzupełniająca ocena ilościowa wymagać będzie uwzględnienia dodatkowych wskaźników uszczegóławiających efekty projektów II osi i wskaźników kontekstowych. Realizowane na etapie pilotażu studia przypadku, wywiady pogłębione i analiza wskaźników dostarczyły bogatego zasobu wiedzy na temat interwencji II osi POIiŚ 2014-2020. W badaniu przeanalizowano też wpływ projektów działania 2.2. POIiŚ 2014-2020 na racjonalizację sposobu gospodarowania odpadami komunalnymi zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami. Wyniki analizy wskazują typowe efekty projektów i ich ulokowanie w ramach ww. hierarchii. W wyniku badania sformułowano zalecenia dotyczące m.in.: ↳ usprawnienia procesu oceny efektów interwencji w obszarze ochrony środowiska i adaptacji do zmian klimatu, ↳ potencjalnych kierunków modyfikacji zakresu wsparcia lub zasad udzielania wsparcia w perspektywie 2021-2027, ↳ dodatkowych działań wspierających, które powinny zostać podjęte przed rozpoczęciem wdrażania lub w początkowej fazie wdrażania programu stanowiącego kontynuację POIiŚ 2014-2020.

Lp.	Nazwa	Fundusz	Od miesiąca	Od roku	Do miesiąca	Do roku	Rodzaj oceny	Cel tematyczny	Temat	Ustalenia
2.	Ocena bieżąca działań podejmowanych w ramach V osi priorytetowej POIiŚ 2014-2020 oraz ich wpływ na poprawę konkurencyjności kolei – etap I	FS	09	2019	06	2020	mix	07	Transport	Badanie dostarcza wskazówek dla skutecznej realizacji V osi POIiŚ 2014-2020, w szczególności w odniesieniu do działań służących poprawie konkurencyjności kolei względem innych gałęzi transportu, w tym drogowego. W badaniu identyfikowano też sposób, w jaki projekty V osi przyczyniają się do lepszego stanu połączeń kolejowych oraz większego wykorzystania systemów kolejowych w miastach. Z przeprowadzonych analiz wynika, że działania V osi POIiŚ 2014-2020 wpisują się w ramy polityki europejskiej i krajowej w zakresie celów i kierunków działań na rzecz transportu kolejowego. Analizowane projekty wpływają pozytywnie na poprawę konkurencyjności kolei, rozwój społeczny i gospodarczy kraju oraz osiąganie przez województwa spójności międzyterytorialnej. Przyczyniają się do poprawy przepustowości węzłów komunikacyjnych, a tym samym skrócenia oczekiwanego czasu przejazdu dla transportu pasażerskiego i towarowego na ciągach transportowych. Pozytywne zmiany zostały potwierdzone wskaźnikami badanymi w opracowaniu, tj. m.in. skróceniem średniego czasu przejazdu koleją między ośrodkami wojewódzkimi oraz zwiększoną pracą przewozową w kolejowym transporcie towarowym i pasażerskim. Wzrost konkurencyjności kolei i dostępności transportowej kraju w układzie krajowym i europejskim osiągane są przede wszystkim dzięki funduszom europejskim (zwłaszcza POIiŚ). Wskazano też m.in. na przyszłą potrzebę poprawy infrastruktury ruchu towarowego i zwiększenie skali inwestycji w systemy kolei aglomeracyjnych.

5. Informacje na temat wdrażania Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych, w stosownych przypadkach (art. 19 ust. 2 i 4 rozporządzenia (UE) nr 1304/2013)

Nie dotyczy Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020.

6. Kwestie mające wpływ na wykonanie i podjęte działania (art. 50 ust.2 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)

a. Kwestie mające wpływ na wykonanie osi priorytetowej i podjęte działania

Wdrażanie projektów unijnych w 2020 roku **zostało zdominowane przez trudną sytuację spowodowaną pandemią COVID-19**. Ze środków programu na walkę z COVID-19 przeznaczono aż 927 mln zł Funduszy Europejskich (850 mln zł na nowe projekty w sektorze zdrowia oraz 77 mln zł na rozszerzenie projektów transportowych).

Pieniądze z I puli przyznanej dla sektora zdrowie – 550 mln zł – zostały przeznaczone dla szpitali zajmujących się leczeniem osób zakażonych m.in. na zakup sprzętu i aparatury medycznej (respiratory, tomografy komputerowe), zakup ambulansów, zakup środków ochrony indywidualnej oraz środków do dezynfekcji. Umowy kontraktujące środki z II puli – 300 mln zł – umożliwią m.in. zakup ambulansów, zakup sprzętu medycznego, środków ochrony indywidualnej oraz środków do dezynfekcji. Wsparcie w ramach programu uzyskały Zespoły Ratownictwa Medycznego z całej Polski, a także 7 podmiotów leczniczych, które realizują działania związane z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19.

Służby ratownicze – policja i straż pożarna otrzymały dodatkowe fundusze na zakup specjalistycznych pojazdów, środków do dezynfekcji, pojemników do transportu materiałów CBRNE czy środków ochrony indywidualnej. Dofinansowanie UE w wysokości 115 tys. zł. przeznaczono na działania łagodzące skutki epidemii w projektach miejskich, związane z realizowanym zakresem rzeczowym projektu (mycie i dezynfekcja taboru oraz infrastruktury transportu miejskiego, środki ochrony osobistej pracowników).

Pandemia spotęgowała problemy dotychczas obserwowane podczas wdrażania POIiŚ. Wśród **istotnych kwestii wpływających na realizację programu** należy wymienić:

- **opóźnienia** w projektach **związane bezpośrednio z sytuacją epidemiologiczną**, np. wstrzymanie prac ze względu na braki kadrowe (nieobecność pracowników budowlanych jak również pracowników jednostek realizujących projekty), utrudnienia w dostawie materiałów budowlanych i sprzętu, konieczność prowadzenia prac w ścisłym reżimie sanitarnym, trudności z osiągnięciem wskaźników rezultatu w projektach sektora kultury (z uwagi na to, że przez znaczną część roku 2020 kina, muzea czy teatry były przymusowo zamknięte, a organizacja wydarzeń kulturalnych – zakazana);
- **problemy w realizacji** nowych **projektów „anty-covidowych”** z sektora zdrowia tj. brak lub utrudniony dostęp na rynku do określonego sprzętu medycznego/wyposażenia, środków ochrony indywidualnej, środków do dezynfekcji, opóźniające się dostawy zakupionych przez beneficjentów sprzętów medycznych/wyposażenia, absencja pracowników w podmiotach leczniczych realizujących projekty po stronie beneficjentów, wykonawców oraz dostawców (choroby, kwarantanna) wynikająca ze wzmożonej zachorowalności na COVID-19;
- **wzrost kosztów projektów w wyniku rozstrzygniętych postępowań przetargowych** – ma wpływ na wszystkie przedsięwzięcia inwestycyjne w programie

Instytucje zaangażowane we wdrażanie osi priorytetowych analizują wzrost kosztów przetargowych. W miarę dostępności środków, w uzasadnionych sytuacjach, podejmowane są decyzje dot. zwiększenia wsparcia dla projektów, po uprzednim zbadaniu czy projekty nadal spełniają kryteria wyboru. W przypadku beneficjentów, którzy sygnalizują problemy z rozstrzygnięciem głównych przetargów i zawieraniem kontraktów z uwagi na znaczne przekroczenia oferowanych cen, organizowane są spotkania on-line, prowadzone są analizy możliwych rozwiązań.

- **opóźnienia w realizacji projektów** spowodowane m.in. zmianami w projektach, opóźnieniami w ogłaszaniu przetargów, przedłużającymi się procedurami przetargowymi, słabą jakością materiałów dot. przyszłych postępowań, unieważnianiem postępowań ze względu na przekroczenie wartości złożonej oferty w stosunku do wartości przeznaczonej na realizację zamówienia;
- **problemy z wykonawcami** – odstępowanie od umów, spory, problemy z rozliczeniami;
- **opóźnienia w uzyskiwaniu decyzji administracyjnych**, opóźnienia procedur odbiorowych (uzyskiwanie niezbędnych zezwoleń na dopuszczenie do eksploatacji), długotrwały proces pozyskiwania gruntów na cele inwestycyjne.

Podejmowane działania zaradcze:

- stosowanie indywidualnego i elastycznego podejścia do pojawiających się problemów, możliwość wydłużania realizacji projektów o 90 dni, wydłużenie terminów na składanie wniosków o płatność, czasowe złagodzenie zasad rozliczania zaliczek przez beneficjentów, odroczenie realizacji działań kontrolnych u beneficjentów, chyba że mogą być one realizowane w formule zdalnej;
- wydłużenie o 2 miesiące terminu na składanie wniosków w konkursie, który ogłosiliśmy w działaniu 1.7.1. *Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych w województwie śląskim*;
- weryfikacja przez IP dokumentacji projektowej przed złożeniem wniosku o dofinansowanie. Monitoring harmonogramów projektów i wsparcie w zakresie podniesienia jakości dokumentacji przetargowej. Wzmocnienie działań doradczych i szkoleniowych na rzecz beneficjentów (m.in. w zakresie dokumentacji środowiskowej i analizy kosztów i korzyści);
- bieżąca analiza informacji przekazywanych przez beneficjentów m.in. we wnioskach o płatność. Organizacja spotkań z beneficjentami i okresowe przeglądy projektów oraz cykliczne spotkania z udziałem wszystkich zaangażowanych instytucji;
- w sektorze transportu – współuczestnictwo w uzgadnianiu źródeł finansowania, odpowiednie modyfikacje Krajowego Programu Kolejowego oraz Szczegółowego Planu Realizacji KPK. Działania te mają na celu przede wszystkim zniwelowanie negatywnych skutków wzrostu cen.

Przeciwdziałanie nieprawidłowościom

Rok 2020 był kolejnym rokiem funkcjonowania w POIiŚ specjalnego mechanizmu sygnalizacyjnego. W 2020 r. potwierdzono jedno zgłoszenie (w sumie 5). Mechanizm umożliwia zgłaszanie nieprawidłowości na dedykowany adres e-mail lub przez specjalny formularz znajdujący się na stronie internetowej: www.pois.gov.pl\nieprawidlowosci. Rozwiązanie to ma wymiar społeczny – możliwość zgłoszenia i szybkiej reakcji instytucji współrealizującej projekt w celu zminimalizowania ryzyka utraty dofinansowania UE.

W 2020 roku kontynuowano wdrażanie pilotażowego projektu paktów uczciwości. Projekt ten jest związany z innowacyjnym programem promowanym przez Komisję Europejską pn. *Integrity Pacts – Civil Control Mechanisms for Safeguarding EU Funds*. Mechanizm Paktów Uczciwości, polegający

m.in. na udziale partnera społecznego w procesie udzielania zamówienia publicznego, zawiera szereg aspektów, przyczyniających się do prewencyjnych działań w zakresie nadużyć finansowych. Paktem został objęty projekt POIiŚ pn. *Prace na linii kolejowej nr 1 na odcinku Częstochowa – Zawiercie* warty ok. 117 mln euro. Równocześnie w 2020 r. IZ POIiŚ rozpoczęła działania zmierzające do wdrożenia paktów uczciwości w większej liczbie projektów w perspektywie 2021-2027.

Jednocześnie IZ POIiŚ w 2020 przeprowadziła cykliczną analizę ryzyka nadużyć finansowych. Przeprowadzana jest ona w celu zidentyfikowania i oszacowania ryzyka oszustw w POIiŚ oraz przypisania każdemu zidentyfikowanemu ryzyku odpowiednich mechanizmów kontrolnych.

b. Ocena, czy postępy poczynione w zakresie celów pośrednich są wystarczające, aby zapewnić ich realizację, wskazanie wszelkich podjętych lub planowanych działań naprawczych (w stosownych przypadkach)

Zobowiązania określone w Ramach Wykonania dla POIiŚ na 2018 rok zostały wypełnione.

7. Streszczenie podawane do wiadomości publicznej (art. 50 ust. 9 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)

Streszczenie stanowi załącznik 2 do *Sprawozdania rocznego z wdrażania Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020*.

8. Sprawozdanie z wdrażania instrumentów finansowych (art. 46 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)

W ramach Programu Infrastruktura i Środowisko nie są wdrażane instrumenty finansowe.

W I osi priorytetowej *Zmniejszenie emisyjności gospodarki* oferowany jest **produkt finansowy w postaci pomocy zwrotnej** (na podstawie art. 66 rozporządzenia ogólnego).

Pomoc zwrotna została przewidziana w następujących działaniach/poddziałaniach:

- *poddz. 1.1.1 Wspieranie inwestycji dotyczących wytwarzania energii z odnawialnych źródeł wraz z podłączeniem tych źródeł do sieci dystrybucyjnej/przesyłowej;*
- *dz. 1.2 Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach;*
- *poddz. 1.3.2 Wspieranie efektywności energetycznej w sektorze mieszkaniowym;*
- *poddz. 1.7.1 Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych w województwie śląskim.*

9. Działania podjęte w celu spełnienia warunków wstępnych (art. 50 ust. 2 i 4 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013), w przypadku gdy mające zastosowanie warunki wstępne nie zostały spełnione w momencie przyjmowania PO

Nie ma zastosowania do *Sprawozdania rocznego z wdrażania POIiŚ 2014-2020* za 2020 rok.

10. Postępy w przygotowaniu i wdrażanie dużych projektów i Wspólnych planów działania (art. 101 lit. h) i art. 111 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)

10.1 Duże projekty

Problemy w realizacji dużych projektów są tożsame ze wskazanymi dla całego programu w punkcie 6.

Sektor środowiska

- *Zbiornik przeciwpowodziowy Racibórz Dolny na rzece Odrze w województwie śląskim (polder)*

Inwestycja została zakończona, odebrana i uzyskała pozwolenie na użytkowanie. Trwa rozliczanie projektu. Wszystkie problemy wpływające na realizację inwestycji były na bieżąco rozwiązywane dzięki sprawnej współpracy beneficjenta z zaangażowanymi instytucjami. Konieczne było wydłużenie okresu realizacji projektu w związku z kryzysem wywołanym pandemią COVID-19.

- *Ochrona przed powodzią Kotliny Kłodzkiej ze szczególnym uwzględnieniem ochrony Miasta Kłodzka*

Problemy w realizacji kontraktów dotyczących budowy zbiorników Boboszów i Roztoki Bystrzyckiej zostały rozwiązane. Zawarto aneksy do umów. Przygotowywane są aneksy do umów kontraktowych dotyczących budowy zbiorników Szalejów i Krosnowice. Odnotowano braki kadrowe i dodatkowe opóźnienia w realizacji projektu spowodowane pandemią COVID-19.

W spalarniach *Olsztyn* i *Gdańsk* w okresie sprawozdawczym dokonano zbilansowania źródeł finansowania obu projektów, tym samym spełniono warunki odwieszające wypłatę środków unijnych.

W przypadku pozostałych projektów środowiskowych odnotowano opóźnienia w realizacji zakresu rzeczowego spowodowane m.in. sytuacją na rynku wynikającą ze wzrostu cen usług i materiałów, pandemii COVID-19 czy przekroczeniami zakładanych budżetów.

Sektor energii

W projekcie *Rozszerzenie funkcjonalności terminala LNG w Świnoujściu* występują opóźnienia. Zgodnie z zawartą umową o dofinansowanie projekt ma zakończyć się 31 grudnia 2023 roku. Biorąc pod uwagę aspekty techniczne inwestycji oraz jej aktualny etap wdrażania (faza przygotowawcza) istnieje duże ryzyko, że realizacja wykroczy poza datę wskazaną w umowie (tj. także poza datę kwalifikowalności wydatków w POIiŚ). Projekt jest objęty szczegółowym cyklicznym monitoringiem.

Sektor transportu

W sektorze transportu problemy w realizacji dużych projektów były tożsame ze wskazanymi dla całego programu w punkcie 6, m.in. opóźnienia wynikające z pandemii COVID-19, opóźnienia w przygotowaniu projektów, problemy z wykonawcami czy opóźnienia w uzyskiwaniu kompletu pozwoleń na budowę.

Wszelkie zmiany planowane w Wykazie dużych projektów (Załącznik 12.2 do programu)

W styczniu i październiku 2020 r. Komitet Monitorujący POIiŚ 2014-2020 zatwierdził obiegowo kolejne **aktualizacje Wykazu Dużych Projektów**, polegające na **uzupełnieniu Wykazu o 3 projekty** (z sektora energii i transportu) i **usunięciu 27 projektów** (z sektora transportu i energii). W ramach

przeprowadzonych aktualizacji dla części projektów wprowadzono zmiany w zakresie m.in.: terminów złożenia wniosków do KE, rozpoczęcia i zakończenia prac czy nazw inwestycji.

Instytucja Zarządzająca uzyskała pozytywne opinie ze strony Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, Głównego Inspektora Sanitarnego i Dyrektorów Urzędów Morskich o odstąpieniu od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla aktualizacji POIiŚ 2014-2020.

Zatwierdzone przez Komitet Monitorujący aktualizacje *Wykazu dużych projektów* były przekazywane do Komisji Europejskiej poprzez system elektronicznej wymiany danych SFC2014.

W 2020 roku zainicjowane zostały robocze rozmowy z KE w sprawie projektów, których realizacja jest planowana w dwóch okresach programowania tj. 2014 - 2020 i 2021 - 2027. Rozmowy dotyczyły kilku wytypowanych projektów i ich możliwości podziału na dwie fazy lub dwa etapy.

10.2 Wspólne plany działania

Nie dotyczy Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020.

11. Dodatkowe informacje, które można dołączyć, w zależności od treści i celów programu operacyjnego (art. 111 ust. 4 akapit drugi lit. a), b), c), d), g) i h) rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)

11.1 Wkład w strategie makroregionalne i strategie morskie

Do dokumentów strategicznych, które uwzględnione zostały w procesie programowania wsparcia, należy Strategia UE dla Regionu Morza Bałtyckiego (SUE RMB). Dokument ten ma wielowymiarowe znaczenie dla POIiŚ 2014-2020, przede wszystkim z uwagi na zbieżność tematyczną interwencji, wymiar terytorialny i promowanie współpracy w obszarach wspólnego zainteresowania. W przypadku tego dokumentu, integracja problemowa z POIiŚ 2014-2020 dotyczy wszystkich trzech celów tj. **związanych z ochroną morza**, **poprawą dostępności regionu** oraz **zwiększeniem dobrobytu**. Działania wynikające z POIiŚ 2014-2020 przyczyniają się do wzmacniania rozwoju oraz rozwiązywania istotnych problemów nie tylko w danym kontekście regionalnym czy krajowym, lecz wnoszą wkład do rozwoju na szerszym obszarze.

Do końca 2020 roku **liczba przedsięwzięć finansowanych ze środków POIiŚ**, **wykazujących związek z osiąganiem celów SUERMB**, wyniosła **1 210**. **Wartość** tych projektów to aż **28,8 mld euro**, przy **wkładzie unijnym** wynoszącym **14,2 mld euro**. Inwestycje te są realizowane w sektorach środowiska, transportu, energii, kultury i zdrowia. Dotychczas **zakończyła się realizacja 493 projektów**.

Przykładowe efekty zakończonych inwestycji:

- Długość wspartej **kanalizacji sanitarnej**: 749 km;
- Długość wspartej **sieci wodociągowej**: 92 km;
- Liczba dofinansowanych **oczyszczalni ścieków** komunalnych: 55;
- Liczba **zmodernizowanych energetycznie budynków**: 1 551.